

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Blajul bicentenar

(=) La 19 Mai 1737 cobora, dintr'o căruță prăfuită, în fața părăsitului castel princiar dela îmbinarea Târnavelor, vlădica Inochentie. Era tânăr. Invățat. Avea sufletul chinuit de durerile celor mulți din neamul său. Iar gândul îi era aprins de vedenii tulburătoare. Vedea răsărind în fața lui o lume nouă. Vedea lumini cari se aprindeau pe dealurile norodului de iobagi, a căror dureri le purta în sânge. Vedea înălțându-se din noapte o adevărată nație românească, tare ca stânca în voința ei conștientă de a-și trăi viața proprie, așa cum cere rânduiala firii.

Așa s'a născut, din acest sbucium de proroc, Blajul nostru. Nu satul cu căsuțe umile. Acesta n'are istorie și nu are importanță. Ci cetatea spirituală, care nu are seamăn. Nici pe pământul nostru, nici aiurea în lume. Dacă ar fi să-i căutăm totuși o asemănare, involuntar trebuie să ne gândim la icoana zugrăvită de Păr. mitropolit: Betleemul. Betleemul neamului românesc. A conștiinței românești. Care aci s'a zămislit. În ctitoria lui Inochentie. Aci a crescut mare, ca rugul lui Moise. Vlădici și călugări, preoți și dascăli și-au ars, rând pe rând, nopțile și sbuciumul, posturile și mintea, sănătatea și sufletul întreg în acest foc sacru și neadormit. Hecatombă sfântă, incomparabilă! Jertfă bineprimită și bineroditoare. A crescut din ea un neam, o știință și o conștiință. Din ea s'a născut România.

Sunt 200 de ani de atunci. Două veacuri de svârcoliri, de furtuni, de avânturi frânte și mereu înolte, de dureri înăbușite și de chiote biruitoare. Două veacuri de jertfă și de eroism, în centrul cărora stă, ca isvor și ca far luminațor, ca inima în corp: Blajul lui Inochentie. — *Siste viator!* Neam românesc, călător neodihnit spre culmile mării, oprește-te o clipă! Un popas la această piatră de drum, pe care stă scris cu slovă de foc: Blajul bicentenar. Uită-ți necazurile. Alungă sfâșierile. Fă să adoarmă, o zi măcar, tot șirul neîntrerupt a chefurilor naționale, zise: „zile” și „săptămâni”, cartea și laptele, vinul și apele, eroii și copilul, cantine și spitale; — fă să tacă lauda de sine și fanfaronada patriotică în care ne cufundăm ca într'o cumplită beție păcătoasă. Lasă să grăiască în străfundul sufletului trecutul, cu minunile lui. Ascultă poveștile nevăzute ale părinților. Dă mărire Dumnezeului celui viu, la care, în necazul lui românesc, făcuse apel mucenicul Inochentie. Iată, s'a primit apelul și Domnul a făcut dreptate mare foarte! Invață, deci, a merge voinicește pe această cale a dreptății veșnice, spre culmile mării nației tale românești. Așa cum arată spiritul cum au mers strămoșii. Așa cum arată spiritul dela Blaj. Din cetatea sfântă, în care „a răsărit soarele Românilor”.

Iată, au sunat prelung clopotele din turnu-

rile catedralei dela Blaj — jubilarie și ele, căci împlinesc 100 ani de când le-a ridicat vlădica Lemeni. Chiamă la praznic. La sărbătoarea Blajului, care e a neamului întreg. O adevărată *sărbătoare națională*, chiar și dacă oficialitatea a uitat s'o decreteze de atare pentru țara întreagă. Așa a înțeles Blajul de azi sărbătoarea pe

care o închină, cucernic, celui de ieri și care trebuie să fie isvor de noi fapte mari pentru mâine. Nu a dorit fast extern. Măreția clipei ar fi meritat, de sigur, strălucire și pompă și grandoare. Nu sunt dese, în istoria noastră, comemorări de greutate asemănătoare. Dar așa ceva nu s'ar fi potrivit, poate, cu felul de a fi al Blajului. Care este întreg spirit și viață, nu materie; muncă smerită și jertfă tăcută, nu paradă gălăgioasă nici alergare după deșertăciuni sclipitoare.

De aceea, a fost bine așa cum a fost. O sărbătoare în familie. O alergare voloasă a copiilor la vatra părintească. O îmbrățișare senină a tuturor celor ce poartă azi, risipiți pe toate meleagurile țării, același spirit creator, aceeași disciplină a moralei evanghelice, același fanatism al iubirii de neam, aceeași credință neînfrântă a idealismului constructiv, pe care l-au scos din veșnic nesecata „*fântână a dărilor*” dela Blaj. — Și e mare bucurie la casa părintească. Cei chemați au venit cu mic cu mare. Vlădici, miniștri, savanți, preoți și dascăli, medici și ingineri și judecători, toți povățuitori ai norodului românesc — la 2000 cre-

dem, cu toate că Sânzienele nu-s sărbătoare legală. Și a plutit peste minunata înfrățire duh de pace și de iubire, duioșie multă și cucernică adâncire sufletească. Erau doar tot urechi deprinse, din copilărie, cu graiurile tainice ale bătrânelor ziduri din jurul bisericii, cu șoaptele Câmpului Libertății, cu poveștile negrăite ale mormintelor din Panteonul nostru.

Acum s'au întors cu toții acasă, la rosturile lor. Au dus cu ei însuflețire și energie nouă, gând înălțat și voință oțelită. S'o pună întreagă în slujba neamului. Să lupte cu credință pentru isbânda deplină a idealului crescut la Blaj. Ideal care, deodată cu marea unire națională, s'a realizat numai de jumătate. — Aceasta va fi întâia faptă care trebuie să răsară din serbările dela Blaj. Nou înființata *sociație a prietenilor Blajului* le va fi de mare ajutor în acest scop. Ii va ținea uniți. Le va da conștiința puterii pe care o reprezintă. Le va da obiective precise de urmărit.

Credem că între ele cea dintâi, cea mai arzătoare problemă este aceea pe care doar Societatea de lectură a studenților teologi dela Blaj o urmărește consecvent, de câteva decenii: *o statuie mucenicului Inochentie Micu!* Este o datorie de onoare această, pentru neamul întreg. Pentru țara întreagă. Prietenii Blajului trebuie să mobilizeze conștiințele la această datorie. Ar fi, de sigur, și altele. O comemorare de grandoarea acestui bicentenar, bicentenarul nașterii conștiinței noastre de neam, s'ar cade să fie înveșnicită în multe alte forme. Ar trebui să se creeze *instituții* din acest prilej. Culturale, firește, și spirituale. Ar trebui să se scrie, așa cum trebuie, *istoria Blajului*, în care se rezumă, în definitiv, istoria celor 200 ani de istorie românească de pe aceste plaiuri.

Lăsăm însă. Să nu se creadă că suntem pretențioși. Vremea le va aduce și orândul toate la locul lor. Istoria nepărtinitoare va face dreptate întreagă. Va da și Blajului locul pe care îi merită, în ciuda unor volburi cari ridică astăzi praf de patimi în jurul meterezelor lui. Incercare vinovată și deșartă. Blajul a fost și va rămânea Betleemul spiritualității românești.

Revista serbărilor

Sosesc, »studenții«. Incă din preziua. Din toate părțile. Coboară din trenuri sprinteni. Bucuria le strălucește în priviri. Sunt veseli. Sburdalnici. Ca pe vremuri, când... Căci, ca prin farmec, anii se topesc. Tineretea îi așteaptă aci, în umbra catedralei. Copilăria îi strânge în brațele ei calde prin salele liceului, în curte, în grădina botanică. Iși regăsesc tovarășii. Sunt tot cei vechi. Cu glumele și posnele știute. A rămas acasă, prin cele sate și orașe ale României, grija, morga, slujba. Pot fi ei, acolo, domni cu situații și răspunderi. Acum nu sunt decât elevii Blajului. Tovarășii de pe vremuri, »primani“, și

»quartani«, ori chiar respectabili »octavani«... Se aude un clopoșel. Inimile bat. Incepe ora de... latină, cu spectrul unui 4 amenințător... Dar primejdia a trecut. Voia bună este iarăși stăpână. Și va fi mereu, tot timpul cât vor rămâne aci, la Blaj, fiii Blajului, de acum și de altă dată.

La catedrală

Vremea sboară. Luna s'a dus de mult să se culce. Se ivesc zorile. Și tot mai sosesc. Alte și alte rânduri. Mașini gălăgioase, autobuze huroitoare se opresc, una după alta, în piața lui Inochentie... Nu poți închide ochii. De altfel, străzile răsună de marșurile Brateienilor. Deșteptarea. Apoi dangătul solemn al clopotelor catedralei. Incepe serbarea. La biserică. Așa cum e firesc. Cum s'a făcut totdeauna în această cetate a școalelor, a cărei inimă e bătrâna catedrală.

Slujbă pompoasă, de zile mari. Pontifică mitropolitul, având la dreapta pe P. S. Iuliu al Clujului, la stânga pe P. S. Alexandru al Maramureșului și sobor strălucitor de preoți venerabili. Răspunsurile le dă corul catedralei, condus de prof. C. Cherebețiu... »Încă ne rugăm pentru pentru odihna adormiților robi ai lui Dumnezeu profesori și elevi ai școlilor dela Blaj... Ca Domnul să așeze sufletul lor unde toți drepții se odihnesc...« — Parcă totul se învâluie în ceață. Bobi strălucitori se ivesc în colțul genelor. Umbre nevăzute umplu catedrala, mii și mii... Sunt ei, ctitorii, înaintașii, dascălii, colegii de altădată. Toți s'au dus pe drumul drepților. Dar n'au trăit înzadar. Un neam întreg s'a trezit la viață, prin ei. Suntem spre sfârșit. Priceasna: »Fericit bărbatul carele nu a umblat în sfatul necredincioșilor... Ci în legea Domnului voia lui...« Așa au umblat ei, dascălii și elevii Blajului: în voia Domnului, în slujba neamului. Niciodată n'au stat în sfatul necredincioșilor, n'au pactat cu dușmanii nației, nu s'au târguit cu amăgirile vieții. Făcutu-s'au, de aceea, »ca un pom, răsădit lângă izvoarele apelor, carele rodul său va da la vremea sa«. Iată rodul care l-au dat: România liberă, care cuprinde pe toți Românii treziți de ei la conștiință națională!

La sfârșit: »Mărire întru cei de sus...« și liturghia, înălțătoare de suflete, s'a încheiat.

Ședința festivă

Din catedrală, lumea se revarsă în piață. Valuri neastâmpărate, în continuă agitație. Fețe senine, veselie biruitoare, întâlniri emoționante.

Dar nu mai e vreme de vorbă. Incepe ședința, în sala mare a noului »Palat cultural«. Abia acum ne dăm seama de numărul mare al

celor sosiți. Oricât de mare, sala nu-i cuprinde. Rămân mulți pe afară. — Și ce mănunchiu ales, ce adunare impunătoare! Priviți scena, mai întâi. La birou, împreună cu I. P. S. Sa Mitropolitul Alexandru și Preasfințitul Iuliu al Clujului, Alexandru al Maramureșului, ia loc d. comandor Fundățeanu care reprezintă pe M. S. Regele; d. ministru Valeriu Pop, reprezentatul guvernului.

Un puternic mănunchiu de personalități distinse, cele mai alese ale țării, reprezentanți ai diferitelor instituții culturale, ai autorităților, — remarcăm și prezența dlui consul al Poloniei Tapinschi — precum și cei mai vechi dintre elevii Blajului, venerabili cari au isprăvit școala acum 70 de ani, iau loc în jurul mesei prezidiale. În sala, arhitectură, ce icoană de neuitat! Ce amestec pitoresc de culori și de fețe distinse! Într'adevăr, tot ce are Ardealul mai bun! Dascăli și preoți, profesori și ingineri, doctori și conducători de bănci, povătuitori pentru toate trebuințele, suflători și trupești, ale neamului, au ieșit, pleiadă mare, din bătrânele școale ale Blajului. Și toți, în toate slujbele, pe toate meleagurile, au dus cu ei și au răspândit același spirit care-i leagă și stăpânește pe toți, aceeași dragoste de neam gata de jertfă, aceeași cinstire a valorilor ideale, același respect al tradițiilor, aceeași disciplină morală născută din poruncile evangheliei. Privindu-i pe toți împreună, îți dai seama mai bine de uriașa putere pe care o reprezintă Blajul în viața neamului, de marea însemnătate a radiațiunii spirituale care își are focarul aci, în cetatea lui Inochentie!

Ședința se deschide. Incepe seria cuvântărilor. Păr. Dr. Victor Macavei rostește cuvântul festiv; ca unul care a prezidat comitetul organizator al serbărilor. Urmează: d. prof. Comșa, în numele primăriei Blaj; prof. N. Drăgan, reprezentând universitatea și primăria Clujului; d. Silviu Dragomir, în numele Academiei române; prof. Dr. Iuliu Hațieganu tâlcuiește simțimentele și omagiile foștilor elevi ai Blajului; d. ministru Valeriu Pop aduce salutul guvernului. Incheie, printr'un cuvânt cald și cuprinzător, I. P. S. Sa mitropolitul Alexandru. — Păr. vicar Dr. Macavei, dând curs dorințelor unanime ce s'au exprimat de lungă vreme, anunță constituirea într'o asociație a foști-

lor elevi și ai prietenilor Blajului, rugându-i pe teți să se înscrie în registrul, ce stă deschis și să-și trimită fiecare fotografia, și an, de an adresa. — Corul elevilor, condus de d. Luchi Mureșanu, intonează »Imnul școlilor din Blaj«, o inspirată compoziție a regretatului Iacob Mureșanu, pe care lumea o ascultă cu vie emoție. Lungă vreme încă va răsuna în sufletul tuturor puternicul acord:

...Voi sunteți podoaba noastră,
Mândre școale dela Blaj..!

Mesele comune

Era exact vremea mesei când s'a încheiat ședința. Impărțiți în grupuri, după școale și promoții, foștii elevi au luat masa în comun, la diferitele institute din Blaj. Reprezentanții venerabili ai celor mai vechi promoții au fost oaspeții Păr. mitropolit, împreună cu reprezentanții autorităților. La Institutul Recunoștinții P. S. Iuliu al Clujului a prezidat masa unui grup puternic de foști elevi; P. S. Alexandru al Maramureșului a prezidat la Internatul Vanceanu de băieți, iar Rvsm. Dr. Ioan Sâmpăleanu la Seminarul teologie, G. Dănilă la școala de menaj și N. Popp la Internatul Școlii normale de băieți. La fiecare masă, Președintele a rostit un toast potrivit cu solemnitatea, închinând pentru Papa și pentru M. S. Regele.

Defilarea foștilor elevi

După masă, partea cea mai impresionantă din întreg programul serbărilor: defilarea foștilor elevi. — S'au strâns cu toții în curtea palatului mitropolitan. S'au grupat după promoții. Fiecare la școala sa, la clasa sa. După anii arătați pe tăblițele purtate în fruntea fiecărei serii de către actualii elevi ai școlilor. Așa s'au format coloanele care, în sunet de tanfară, au înecjurat piața lui Inochentie și au trecut, cucernici, prin fața catedralei, de pe balustrada căreia a primit acest omagiu I. P. S. Sa mitropolitul, având alături pe cei doi episcopi, pe d. comandor Fundățeanu, ministru Valeriu Pop și alte autorități.

Trec rânduri-rânduri, coloane lungi fără sfârșit, mândre legioane de luptători ai spiritului, străjeri ai nației românești de pretutindeni. Cală apăsată, senini, încrezători. Merg alături, înmănunchiați, profesori și doctori și preoți și ingineri, legați inseparabil, într'un singur mare corp, prin

Foiața »Unirii«

Pomenirea dreptului

— Cuvânt omagial rostit în Catedrală —

de Dr. Alexandru Nicolescu
arhiepiscop și mitropolit

Două veacuri dela fondarea Blajului românesc prin Inochentie Micu Clain.

Vreme lungă și totuși scurtă dacă o privim sub unghiul eternității. Vreme lungă însă după concepțiile noastre omenești după calculul nostru omeneș, în restimpul căreia s'au rulat pe ecranul istoriei atâtea și atâtea fapte și evenimente însemnate.

În acest restimp vedem, rotindu-ne ochii în zarea lumii, că și-a câștigat Anglia imensu-i imperiu colonial, dominiioanele, devenind o Veneție mondială a cărei uliți și străzi și șosele sunt mările. În acest restimp și-au câștigat independența Statele Unite ale Americii (1775—1783) punând temelia unuia dintre cele mai puternice confederațiuni ale lumii. Și alte și alte evenimente de o importanță covârșitoare în sinul neamurilor și popoarelor, pentruca să le covârșescă pe toate în amploare răscolul mondial care a schimbat harta lumii.

Ci pe noi, Românii, poatecă toate acestea ne lasă indiferenți, ne lasă indiferenți mai ales pe noi cari asistăm la această serbare cu un caracter atât de familiar.

În 19 Mai 1738, deci tocmai acuma-s două veacuri, se întâmplă scoborirea la Blaj a unui Episcop care veni să-și stabilească aci reședința sa episcopală să dureze din temelii trainice o catedrală ce trebuia să devină istorică, să dureze în jurul ei o Mănăstire sfântă, cu școli de învățătură înaltă și să întemeieze un oraș românesc care avea să devină centrul cel mai important de cultură dincoace și dincolo de Carpați pentru multă vreme. O recunosc până și străinii imparțiali ca bunăoară R. W. Seton-Watson, eminentul profesor universitar englez și membru al Academiei Britanice, care în cartea sa »Histoire des Roumains« apărută în acest an, recunoaște că prin transferarea la Blaj a Scaunului mitropolitan Blajul trebuia să devină poate centrul principal al culturii românești; care mai recunoaște un lucru, deși protestant: că unirea cu Roma preoților străini și a unor strategii politici trebuia să devină instrumentul principal destinat să redeștepte sentimentul național, să ridice nivelul educației, să încurajeze dezvoltarea familiilor preoțești aproape ereditare, să aducă cel dintâlu suflu de cultură occidentală și să stabilească aceea legătură cu Roma care trebuia să aibă un efect psihologic atât de memorabil asupra întregii națiuni. — Cuvinte memorabile.

Bunul Episcop nu-și văzu cu ochii realizarea visului celui mai drag alintat de sufletu-i aprig. Instituțiile se deschiseră sub urmașul său, Petru Pavel Aron. El avu parte numai de

lupte cari nu-i dădeau răgaz nici o clipă. Trebuia să fie mereu pe vârful meterezelor, ca să apere cetatea nemului său față de valul cutropitor al dușmanilor seculari.

Pretinse dela cei în drept recunoașterea națiunii sale ca a 4-a națiune și a religiei sale drept religie-receptă. Câtă indignare provocară revendicările Episcopului pentru neamul său oropsit, o dovedește răspunsul iritat al dietei Transilvaniei: »Episcopul și Clerul unii reclamă ceea ce n'a cerut nimeni vreodată dela antenașii noștri și ceea ce n'ar putea cere nimeni descendenților noștri — lucruri absolut contrare vechilor privilegiilor și exempțiunilor acordate de Regii și Principii noștri...«, lucruri cari violentează în măsură mare nobilul privilegiu al cărui paznici suntem numai noi, cari sfășie și tulbură întreg sistemul menținut până acum în această țară, atât în chestiile religioase cât și în sfera politică și fiscală — scurt, lucruri cari n'ar trebui să aparțină nici când Clerului și plebei valache, dat fiind caracterul lor binecunoscut. Inzadar amintea Clain că națiunea noastră nu este inferioară nici unei alte națiuni din Transilvania, nici în virtute, nici în știință, nici în judecarea afacerilor. Sforțările sale naufragiară față de rezistența îndârjită a dușmanilor ce se conjurară împotriva noastră. Nu obținu satisfacție nici atunci când scrisse Mariei Terezia să binevoiască a face pentru fiii săi sufletești ceea ce se făcea chiar pentru iudovi și păgâni, și să pună capet

spiritul, unul și același, în care au crescut și pe care îl reprezintă.

Tinerii, întâi. Voiniei, vâjnoși, purtând în vine clecot de tinerete, dor de luptă în priviri. Apoi cei în floarea vârstei. Generațiile războiului. Și alții, tot mai vechi, tot mai de demult, tot mai cărunți, mai distinși, cu rosturi și situații de primul rang în viața publică: arhierii, foști miniștri, profesori universitari etc. Și pe măsură ce scade, pe tăblițe, numărul anilor, rândurile se răresc. Sunt tot mai puțini. Seria 1874—75 are încă, din 34 absolvenți, 5 reprezentanți: Ioan F. Negruțiu, de 83 ani; prof. Alexiu Viciu, 82 ani; prot. Basiliu Suci, 80 ani; prot. A. Păcurariu, 81 ani și prot. en. Alimpu Costea, 81 ani. Dar ultima, 1872, s'a redus la unul singur, păr. Borzog, care își poartă ușor greutatea celor 93 de ani, prin mijlocul mulțimilor cari aplaudă cu tot entuziasmul.

Pe Câmpul Libertății

Adunați pe stadionul în care străjuiește Pentru Libertății, întreaga asistență a intonat cântarea proprie acestui pământ sfânt: „*Deșteaptă-te Române*”. Accentele lui puternice treceau acum libere, biruite, peste adunarea nevăzută a celor 40.000 dela 1848, ca o război nobilă pentru suferințele trecutului și ca o nouă jurmintă pentru viitor.

A urmat apoi defilarea actualilor elevi ai școlilor din Blaj prin fața „bătrânilor” și un frumos program de exerciții fizice, de mișcări ritmice și salturi. Toate sub conducerea profesorilor respectivi de educație fizică.

O petrecere de vază, seara, în curtea și sala festivă a liceului de băieți, a încheiat, frumos și animat, întreaga sărbătoare. Din mijlocul ei s'au smuls, cu greu, unul câte unul, foștii elevi ai Blajului, după cum îi cheama tronul, să-i ducă acasă la munca cea de toate zilele.

Au dus însă cu ei, toți, energii și puteri nouă pentru aspra luptă pe care trebuie să o dea, și o vor da cu bucurie, nu numai pentru ei și ai lor, ei pentru neam. Pentru că să biruie în el idealul dus dela Blaj, spiritul Blajului nemuritor!

Eminescu și Blajul. Un capitol de istorie literară cărnia nu i-s'a dat atențiunea suficientă. Fiindcă timpul petrecut la Blaj lasă

urme adânci în viața lui Eminescu. Iată ce spune d. N. Iorga (Ist. lit. rom. contemporane, I):

„Se neglijează din alt punct de vedere decât cel pur anecdotic, care nu e totuși indiferent, această parte din adolescența acelui care trebuia să creeze poezia nouă a vremurilor care veniau. Ea are însă o deosebită importanță. Mai mult decât prin contactul la Cernăuți cu odraslele țărănești din Bucovina, Eminescu a ajuns în aceste rătăcirii ardelenne, poate și bănățene, la cunoștința vieții adevărate a unor țărani cari nu veniau din cutia cu păpuși pentru Crăciun a lui Alexandri, de unde Gane împrumutase de curând. *La Blaj*, unde a stat de fapt, vizitele alurea fiind extrem de scurte și fără a se lega vre-o prietenie serioasă, el a trăit între Români, cari erau toți, dela ultimul „priman” până la Mitropolitul din scaun, țărani, autentici țărani, menși să rămâie astfel, — și cu diplomele în buzunar și reverele sau „rocurile” pe dâșii, țărani. S'a pătruns adânc de vorba lor, de cântecul lor și, cum o spune un tovarăș din acea vreme, Ștefan Cacoveanu, el însuși un poet de talent, a rămas cu neștearsa amintire a „măgărarului” școlilor înalte, care se întâmplase a fi o adevărată comoară de poezie rustică.

Tot odată, aici și nu la Cernăuți, unde Austria știa să sterilizeze sufletele, poetul a căpătat noțiunea, dominantă pentru totdeauna, a perfectei unități românești, aici s'a coborât asupra-i conștiința, deplină, nemuritoare, a unui popor românesc care nu știe granițele ce l-au fost săpate în carne și așteaptă numai vremea pentru ca forma exterioară să corespundă și ea necesităților organice. Ceeace plătia nedeslușit în mințile clericilor de pe catedre și din chilii a devenit la dâșul crez, crez pe toată viața, în stare să biruie toate mizeriile, îngustările și neputințele prezentului”.

Blajul și dușmanii lui. Fără să fie urit vreodată păgânește pe cineva, căci doar în tot ce a săvârșit vreme de două veacuri, a fost mănânat numai de dragostea creștinească și românească, Blajul a fost mereu dușmănit când de frați rătăciți și pătimiși ca cei ce nu de

mult i-au adus insulta de a-l numi Janka-Pusztă, când de străini ce aveau și au motivele lor să-i voiască rele.

Cum erau cei dela *Pestl Hirtlap* (nr. 202) cari, scriau în 1911, în legătură cu acest focar de românism iluminat și intransigent:

„Se pomenește iarăși numele Blajului. Sautul acela mare, unde în patruzecișopt își ținea ședințele parlamentul valah, de unde a pornit peste țară dâșul acela al omorului barbar și sălbatic, ce a sufocat în sânge maghiar Ardealul și a instăpănit peste munți tribuni setoși de sânge. Blajul acesta nici de atunci încoace nu l-am uitat. Noi l-am fi uitat... dar Valahii înșiși au purtat de grijă ca numele Blajului să ne sune mereu în urechi”.

Dascăli de odinioară

Discursul d. Dr. SILVIU DRAGOMIR, prof. univ. și membru al Academiei Române

Serbarea de azi formează un popas dintr'un drum lung pe care îl frământă, de mai mult ca șapte sferturi de veac, cei mai vechi apostoli ai culturii românești din Ardeal. Umilii drumeți cari au pornit, la 1754, cu o făclie aprinsă în mână pentru a risipi întunericul ce copleșea poporul nostru de atunci, au devenit, din generație în generație, luptători ai lumii, reprezentanți ai culturii și precursori inspirați ai crezului adânc, din care a încolțit ideea de înălțare a neamului. Lor le închin, în numele *Academiei Române*, în această zi de praznic, simțiminte de ploasă recunoștință și de înaltă admirație.

Generația noastră a avut norocul să treacă pragul acestor școli, acum 40 de ani, într'o perioadă de muncă potolită și progres stăruitor în multiple domenii ale vieții noastre naționale, deși regimul de opresiune se înăsprea din zi în zi tot mai mult. Bătrâni, care au înscris strălucita pagină a epopeei dela 48, s'au fost stins, unul după altul, lăsând în Axente Severu singura mărturie vie a eroismului de altădată. Marii cărturari, Cipariu și Bariț, cel dintâiu: vistiernic al comorilor limbii noastre și reprezentantul cel mai de seamă al unei

unei politici contrare legilor creștinătății, catolicismului, justiției și respectului, politică care ținea poporul român sub sbiciul sângeros, într'o adevărată sclăvie a Egiptului.

Intrigile adversarilor săi calvini și luterani și unitari și alții de teapa lor l-au făcut pe bletul Episcop să-și piardă grațiile Curții vieneze și l-au făcut, temându-se de grave represalii, să se refugieze la Roma, unde și muri la 1768, după zădărnice intervenții și mijlociri din partea lui și din partea Romei ca să-și recapete tronul episcopal de care fu silit să abdică la 7 Mai 1751.

Putu să aibă însă mângălerea că viața lui a fost germeul unei mișcări politice religioase, culturale și sociale în evoluție continuă în viața poporului român, — cum o spune-atât de bine marele nostru Bunea.

O recunoaște în mod loial și obiectiv *Președintele de acum al Academiei Române* și *Președintele senatului* în volumul „Prinos lui D. A. Sturza”, București 1903 pag. 310: „Amănunte asupra modului cum s'a încheiat unirea Românilor cu biserica latină, formează preocuparea istoriei obiective; căci asupra binelui cultural ce ea ni l-a adus, cu toții suntem de o părere, că el este cel mai de seamă al trecutului nostru”. Cu prilejul serbării centenarului liceului român unit „Samuil Vulcan” din Beiuș confirmă afirmațiunea de mai sus zicând textual: „Azi mai mult ca oricând mă gândesc la adevărul cuvintelor cuprinse într'un raport al meu către

Academie, prezentat acum 25 de ani pe când Dimitrie Sturza era încă în viață, raport în care relatând părți ale luptei tragice a neamului românesc, arătam cum unirea cu Roma s'a înfăptuit pentru scopuri politice, nu mai puțin adevărat este că ea a fost întrebuintată pentru promovarea celor mai iminente interese naționale: întărirea noastră culturală. Iar printre bunurile noastre culturale pe care unirea le-a adus, figurează trezirea conștiinței naționale, care a dus la realizarea idealului neamului nostru”. — „Acum 25 de ani când făceam afirmațiunea arătată eram tinăr, așa încât cuvintele mele puteau fi considerate prea avântate. De atunci însă a trecut un sfert de veac, timp în care cercetările mele istorice mi-au confirmat că nu spuneam decât cel mai necontestat adevăr. Și astfel, constatând că nu m'am înșelat, pot face aceleași afirmațiuni. Căci dacă trăim în plină tradiție culturală, dacă se pot serba centenare de acestea culturale la Blaj, Beiuș, București și Iași, se datorește urmărilor pe care unirea cu Roma le-a avut pentru viața noastră culturală. Din aceste urmări s'au împărtășit zecile de mil de pregătitori ai luptei mari pentru desrobire Cei trei luceferi — Șincal, Clain și Maior — adăpați dela izvoarele culturii noastre străbune, dela Roma, au putut produce acea trezire a conștiinței naționale care ne dă nouă astăzi posibilitatea de a serba jubilee culturale. Dar binefacerea unirii cu Roma nu au fost numai de ordin cultural, căci chiar și întreaga noas-

tră organizare politică până la 1848 se datorește de asemeni rezultatelor unirii. Astăzi nu mai este riscant a afirma, că biserica unită cu Roma a stat totdeauna și sub toate raporturile în serviciul neamului românesc. În cea mai deplină solidaritate, cele două biserici naționale și-au dat prețioasa lor contribuție pentru ducerea înainte a destinului neamului. La 1812. preparandia ortodoxă din Arad și mai apoi Episcopia de acolo s'au înființat cu sprijinul lui Samuil Vulcan dela Oradea și Moisă Nicoara. Iată un amănunt care demonstrează în ce solidaritate se aflau conducătorii bisericii și eu ca istoric și ministru al Cultelor sunt dator s'o afirm. Dacă azi la aceste serbări, de către toți oratorii a fost recunoscut rolul bisericii unite, mă simt dator a-l afirma odată mai mult. Constat că dela nașterea sa încoace, biserica unită cu Roma a stat neclintită la altarul revendicării câștigate, de-a servi întreg neamul”.

Astăzi, la aniversarea a 200 de ani dela fondarea Blajului prin nemuritorul Episcop Inocențiu Micu Clain, e bine să-i aducem acest prinos postum de recunoștință dâșului, cel mai aprig străjer al conștiinței noastre naționale, dela care a pornit valul desrobirii noastre, al redeșteptării noastre. Iară Domnului Dumnezeuului părinților noștri să-i zicem cu cuvintele evangheliei de astăzi: „Bine e cuvântat Domnul Dumnezeuului lui Izrail, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporului său”.

Fle-i memoria în veci binecuvântată!

concepții istorice și literare care ne-a trezit și înălțat conștiința; cel de al doilea dascăl în Blaj și apoi mentor al românismului de pretutindeni, umplând cu îndemnurile inovatoare aproape un veac întreg, — ambii își odihneau condeiul, după o trudă generoasă și rodnică, pe urma căreia s'a plămădit tipul caracteristic al intelectualului ardelean din a doua jumătate a sec. XIX. Pleiada dascălilor înțelepți, harnici și entuziaști, sporea însă în fiecare zi, deschizând orizonturi tot mai largi și săpând din ce în ce mai adânc în ogoarele desfăcinate ale culturii naționale. Am ajuns încă liceenii din 1897 să ne închinăm cu venerație în fața celor câțiva profesori care au supraviețuit gloria epocii cipurilor, Ioan Gherman, N. Popescu, Ciriac B. Groze și veșnic șagăinicul Silvestru Nestor. Generația de dascăli, care le succeda, purta și ea sub tâmplă părul nins: *Alexie Vicu*, iubitul nostru profesor, totdeauna preocupat de erudite probleme lingvistice și etnografice, care ne-a fost un animator prodigios, *Aron Deac*, *Ștefan Banfi*, *Alexandru Uilăcan* și *Emil Vicu*, a cărui siluetă ne străjuește parecă și de dincolo de mormânt, privindu-ne cu ochii de jăratec de sub fruntea palidă de ascet. Cei mai tineri dintre profesorii noștri, *Ambrosiu Chejan*, care ne făcea lecții academice; *Gavril Precup*, povăzitor plin de sugestii nobile, cu o minte limpede, inimă bună; *Ioan Rațiu*, care ne-a cucerit cu elanul său pentru știință și cu dragostea ce ne-a sădit în suflet pentru literatura română; *Valeriu Suciu*, care ne încuraja ca un camarad mai bătrân, împletind nu arareori un fir dulos de lacrimă printre laudele ce nu pregeta a aduce hărniciei și talentului; *Emil Sabo*, înaripatul poet, ale cărui versuri le sorbeam cu tot nesațul tinereții noastre și *Jacob Murășianu* care își mistuia darul dumnezeesc între o lecție cu școlari fără nici o dotație și între o încercare de compoziție cu motive desprinse ingenios din marea simfonie a nașiei sale, — toți s'au dus, unul după altul și s'au coborât, prematur, în împărăția veșniciei. Numai *Ioan Fodor* și *Elle Dălanu* au rămas în viață, pentru-ca să poată primi alături de cel doi patriarhi venerabili, directorul Iosif

Hosu și profesorul Alexe Vicu, tot prinusul admirației noastre.

Vechi amintiri ne răsar, astfel, sub pleoape și imaginile sfinte ale tinereții celei mai frumoase reinvie în mireasma de tămăie a sărbătorii de astăzi. Evocând figurile dascălilor care au continuat tradiția școlilor din Blaj, acum o jumătate de veac, îmi dau seamă în ce măsură au servit ei marea cauză a nașiei noastre. Cantonaji aici, într'un mic orașel de provincie, ca într'o stăhărie fără perspectivă, ei au știut să culegă totuș dintru început, cu sânguință de albine, învățăturile mântuitoare, care se imblau din tezaurul de știință a tuturor vremurilor și din curente de gândire ale epocii lor. Lucrările ce au rămas dela ei sunt de multe ori opere de erudiție migăloasă în teologie, în lingvistică și în istorie. Peste slova scrisă a acestor muncitori strădălnici se așternea însă totdeauna un suflet cald, iar verbul lor, uneori abia șoptit, făcea pe indellete, ca un bloc de oțel credința nouă în destinele neamului. A existat astfel un veac și jumătate, în dosul acestor fațade modeste, o școală nevăzută, din care iradia, cu o covârșitoare putere, spiritul creator al românismului integral. Aceasta e adevărata școală a Blajului, aceasta a fost contribuția sa în istoria culturii și, firește, a evoluției noastre politice. Trei sferturi de veac mai târziu s'a ridicat la Arad amvonul lui Țichindeal, iar în preajma epocii moderne încă și alte instituțiuni de educație, în frunte cu Brașovul lui Popazu și Meșotă, care au multiplicat puterile spre a plămădi sufletul românesc din Ardeal, gata de luptă și de jertfă.

Cel ce urmează după noi vor izbuti, poate, grație perspectivei, care se lărgește tot mai mult, să distingă mai clar realitățile trecutului, să judece meritele mai obiectiv decât noi și să facă dreptate deplină tuturor acestor dascăli luptători, cari au vrut să creleze o cultură, dar pe care i-a chinat însăși problema de existență a neamului nostru. Catedrele lor s'au prefăcut, de aceea, în altar, iar împărțășania ce ne-au dat-o a fost marea credință în izbăvire și neclintita speranță în izbândă.

Iată zestrea, pe care am luat-o cu noi

în viață, când am părăsit băncile școlilor din Blaj. Cu ea am pășit, plini de mândrie și de încredere în sine, în apriga luptă a afirmării naționale. Purtând-o neatinsă, ca un steag sfânt, în pârjolul marelui război, ea a luminat cărarea ce ne-a dus spre Alba-Iulia.

Acum, culmea e atinsă. Generația noastră coboară încet spre amurg. Timpul a început să alerge. Spunem și noi cu poetul:

*Fugaces labuntur anni
Postume, Postume!*

Intorși în locurile dragi ale adolescenței, cu rândurile rărîte, ne închinăm cu smerenie memoriei scumpe, a dascălilor noștri și Vă urez, înalt Prea Sfințite Părinte, să inaugurați o nouă serie de veacuri, de lumină, prosperitate culturală și solidaritate națională!

Pe-o carte

citesc...

*și dincolo de rânduri simt cum cresc
umbre din trecutul românesc...*

*dintre ele văd cum se ridică,
ca dintr'un deschis mormânt,
în drum spre-un nevăzut amvon:
umbra ta de sfânt,*

*de om ce 'n cazne mari oprit-ai plânsu-și
și te-ai învins de mil de ori pe tine însuși,
martir de măreție și răbdare antică,
neprăhănit vlădică —
Petru Pavel Aron...*

A. Cotruș

Glas de frate: De serbările Blajului bicentinar am primit o scrisoare duloasă din îndepărtata Estonie. Ne scrie aproape octogenarul pâr. jezuit *Felix Wiercinski* care păstorește de câțiva ani în orașul Pärnu din acele părți. Sunt așa de mișcătoare rândurile scrise cu mână tremurândă! Refinem din ele câteva: ... Când, în ziua sărbătorească, fericiții oaspeți ai sfântului Blaj vor fi adunați în marea catedrală, să vă adaceți aminte că, de pe plajuri străine, mă unesc și eu, sincer Român cu sufletul, mă unesc în gând și inimă cu voi cu toți, preamărind pe Dumnezeu pentru

Intemeietorul

de Alexandru Lupeanu-Melin*)

În anul dela Hristos 1737, într'o frumoasă și senină zi de Mai, când văzduhul și pământul sunt pline de haruri cerești, în fața vechiului castel părăsit dela îmbinarea Târnavelor se oprește un căruș dela țară, prăfuit de drum lung și de goană nerăbdătoare. Vizitiul, flăcău volnic în port făgărășan, își mângăie călușelii, iar din cărușul cu otavă de munte, coboară un drumeț în floarea vârstei. El poartă haină neagră, călugărească, pe marginele căreia se țivește, cu sfială, firul roșu al portului vlădicesc.

Cel câțiva rânduși unguri, cari mai păzesc bițelele ruini mucegăite, rămân ulmiți de un asemenea oaspe. Crucea de aur de pe pieptul străinului îl turbură peste măsură, și stau întrebători, lipșiți de zidurile porții.

Oaspele neașteptat e un arhieru tinăr cu barbă neagră, rotundă, și cu ochii buni, blânzi.

E vlădica românesc *Inochentie Micu*, sosit să-și ia în primire noul domeniu și reședința dela Blaj, din inima Ardealului.

Noul stăpân se adăpostește cum poate

în singura chille ce-a mai rămas întreagă, cu mobila roasă, leșită de soare. Și întâiul său gând e, să ingenuche cu cucernicie în fața ferestrii boltite, prin care se întrezărește un petec de ceriu senin și o rază de soare milostivă. Buzele firave de posturi și de rugăciuni îndelungate, dapănă o molitvă adâncă, ușurătoare. Apoi, mâna cu inelul de păstor legiuit se poartă dela frunte la inimă, și dela umărul drept la umărul stâng, pecetluind cu semnul sfintei cruci românești o hotărîre și un început.

În zilele și-n săptămânile următoare, tăcutul arhieru se plimbă într'una peste larga livadă de lângă Târnavă Mare, unde, iarba mărunță și deasă, năpădind vechi alele princiare și vetre de sgomotoase petreceri vânătoarești, înmormântează o lume străină de nemșii unguri, și suride încrezătoare pentru alta.

Tinărul arhieru se plimbă gânditor.

Merge și mai stă. Măsoară cu ochii, pleacă iarăș, rărind pasul. Plănuțește.

Apoi, după o trecere de câteva luni, în castelul refăcut în grabă, în sala cea mai largă din etajul de sus, episcopul Inochentie Micu s'a așezat în tronul arhieresc, în toată umila lui strălucire. Alături are camilafca de sărbătoare și tolagul.

În fața lerarului stă un arhitect vestit, căci vlădica Inochentie vrea să dureze așezări cu zăstăm, cari să garanteze trăinicie de veacuri. Planurile sunt făcute după îndrumările stăpâ-

nului însuși, care, cu inspirație de profet, se gândește la Roma de mâine a neamului său. Sunt planurile Blajului, care va trebui să răsară ca o cetate de vrajă, pe locul de vechi cazne ale iobagilor români de pe Târnavă și Secaș.

Inochentie vede în pânza viitorului o mânăstire de călugări, lepădați de grijile veacului acestuia și închinați luminării de obște. Vede o catedrală mare, largă și măiestroasă, în care se vor hărăzi atâtea mângăieri poporului obijduit. Vede străzile de maștri și negustori români, cari vor avea să-l dea Ardealului strămoșesc clasa lui de mijloc, pe orașenii de-un neam cu gila și cu plugul.

Ținutul din preajmă, ca și pământul tot, din munți în munți, din văi în văi, e românesc și, pe locuitorii lui, arhierul Inochentie îl are de partea sa prin aceleași sfelnice simțiri de mai bine, prin sânge și grai.

Crucea și cartea, plugul și dalta de măestrie! Iată temeiurile, pe care înțelege vlădica Inochentie, să razime pietrele unghiulare ale orașului românesc visat de dănsul. Cruce de nădejdi și mângăieri cerești, cartea de lumină înălțătoare, plugul de belșug pământesc, și uncalta de putere orășenească, sunt semnele stemei de nobleță, pe care vrea tinărul și prevăzătorul episcop să o infigă pe creșterul zidurilor și eșezărilor ce plănuțește.

Și, când toate acestea le simte pornite în bun fagaș de înfăptuire, fiul de țărani între-

*) Din volumul „*Evocări din viața Blajului*” scos din prilejul serbărilor bicentinare ale Blajului. (Tipografia Seminarială. Pg. 338. Prețul Lei 80).

toate binefaceriile hărăzite României prin sfânta Unire și mai ales prin școlile Blajului.

Imi aduc aminte că am fost aci în Dumineca întâia din Februarie 1896, când am lăsat societății literare a clericilor un album cu poezii românești, dela scumpul meu seminar român din Iași.

„Rugați-vă acuma pentru mine să mi-se iavolască pâinea harului și să mă văd din nou în România unde, din 52 de ani de profeție, am petrecut 37 de ani ostentînd, pe cât am putut, pentru s. Unire. Lucru pe care-l fac și aici, unde sunt două biserici neunite, cu a căror profeții sunt bine cunoscute și imi merge bine. Doar imi lipsește țara, în care mi-s'ar prelungi viața și unde mi-s'ar spori puterile...”

Fii sigur, Prea cucernice Părinte: Rugăciunile noastre se fac așa cum doriți și cum dorim. Fie ca cerul să le împlinească!

Omagiul Ministerului Cultelor

Domnul Victor Iamandi, Ministrul cultelor și al artelor, pe care îl reprezintă la această înălțătoare solemnitate, mă delegă să exprim tuturor regretul profund, de a nu fi și D-nea Sa prezent, ca să-și exprime toată admirația pentru trecutul glorios al Blajului și toată dragostea pentru prezentul lui, atât de promițător.

În numele Domniei Sale personal și al Ministerului pe care îl reprezintă, exprim omagiile cuvenite organizatorilor și ostentinelor acestei prea însemnate și frumoase comemorări.

În evoluția și structura politică a neamului nostru o mitropolie reprezintă o biserică; biserica reprezintă însăși națiunea; iar, în cazul de față, o parte însemnată din națiunea noastră românească.

Acesta este și înțelesul bisericii naționale unite. Ea este sufletul unei părți însemnate din integritatea națională și ea este eternă, atâta vreme cât acest suflet va fi etern.

Mitropolia Unită a Blajului și-a fixat drumul și menirea să fie biserica acelei părți

din neamul românesc, care, prin apostolii ei străluciți de ieri și prin reprezentanții ei înțelepți de azi, a crezut și crede că prin concordanța concepției ei religioase cu dogma celei mai puternice, și celei mai disciplinate organizări creștine, cu Roma catolică, va recolta maximum de beneficii morale, culturale și naționale pentru poporul și Statul românesc.

Găsindu-se, prin instinctul de conservare națională, că Blajul ar îndeplini mai bine rolul istoric și moral al bisericii române unite, înaintașii au ales acest culb minunat, pe care, prin virtute și pilduitoare sârguință, l-au ridicat la rangul de al doilea Sion al românismului cultural, religios și național.

Mă refer mai mult la Mitropolia Blajului, căci fără aceasta mitropolie, Blajul nu ar fi fost ceea ce a fost.

Ori încotro ne-am îndrepta privirea: dacă nu părăsim legăturile sfinte cu sufletul național, dacă rațiunea existenței oricărei biserici românești, fie cea cu fața spre răsărit, fie cea cu fața spre apus, o raportăm numai și numai către sufletul național, către paza neamului și a hotarelor sfinte cu sângele eroilor martiri de totdeauna, credința noastră, a tuturor Românilor se împuternicește, nădejțile sufletești ni-se adâncesc, căci, peste toate și prin toate, străbate dahlul cel dătător de viață al dragostei noastre de națiune, de pământul românesc și de Statul nostru național.

Sărbătorirea comemorativă de astăzi este semnul marelui dragoste pe care reprezentanții bisericii române unite o păstrează și o volesc pentru sufletul poporului, pentru pământul strămoșesc și pentru frumoasa și marea noastră România.

Să trăiască toți care sunt însuflețiți de asemenea simțăminte creștine și naționale.

Dr. T. P. Păcescu

Inspector general în Ministerul Cultelor

Capitulul din Lugoj în numele său și foștilor elevi salută cu dragoste și devotament sărbătoarea de azi, urând Blajului îndoită strălucire în viitor. — Prepozit Brînzeu.

Telegrame

Dela reședința, odinioară supusă zelului vostru pastoral, trimitem în această zi aleasă saluturi frățești. Dorim ca din trecutul atât de fecund să răsăre noi hotărâri pentru un viitor tot mai prosper și binecuvântat de Dumnezeu. Suntem, cu inima, în mijlocul vostru. — Nunțiu apostolic *Cassulo*; episcopii *Balan* și *Pacha*.

Absent din țară, cu sufletul prezent la înălțătoarea serbare, devotat cu toată ființa marilor tradiții ale Instituțiilor ce patronați, doresc ca ele să răspândească și în viitor, cu aceeași perseverență, morala creștină, naționalismul intransigent și patriotismul constructiv, făcând cult din caracter și simțul de datorie. Cu fiesc devotament — *Iuliu Maniu*.

Reținut de apropiatul congres al Ligii culturale, iertați-mi lipsa. Blajul merită închinarea tuturor. — *Nicolae Iorga*.

Academia română, din sânul căreia au făcut parte cei mai aleși cărturari ai Blajului, vă aduce cele mai călduroase urări cu ocazia bicentenarului ce sărbătoriți și delegă pe profesorul Nicolae Drăgan membru corespondent să o reprezinte la aceste festivități. — Președintele *Lapedatu*.

Reținut de vizită sunt la Blaj cu tot sufletul. — *Episcopul Lugojului*.

În numele ministerului educației naționale aduc prinos de iubire venerabilelor instituții școlare din Blaj care alături de biserică au purtat în vremuri grele făclia conștiinței latine și au adus cel mai puternic sprijin la ridicarea națiunii române prin cultura sa. Trăiască și să strălucească întru mulți ani. — *Krivtascu*, secretarul general al Ministerului educației naționale nr. 109.

Ne plecăm cu admirație înaintea celor care au făcut din Blaj istoricul Blaj. Urăm ca Blajul să continue pe același drum. — *Canonic Roșianu, Gabriela*, și *Dr. Banciu*.

prințatori din părțile Sibiului, ajuns să aibă o putere oarecare în tolagul de arhipăstor, se avântă cu tot focul sufletului său în vâltoarea luptei pentru dreptate, greu batjocorită de cei ce, printr'un prea mașter joc al sorții dețineau, de-atâtea veacuri, puterea lumească. Inochentie Micu, mic prin nume și origine dar atât de mare prin îndrăzneala sa neînfricată de nimic, se înfige în fața curții împărătești din Viena și a staturilor Ardealului ca român întreg, care pretinde și așteaptă să fie luat în seamă și respectat, dimpreună cu neamul său de mucenici, pe cari îi reprezintă. Cere să fie numit baron, cu scaun și cu vot în dieta unde se cărmulește soarta Ardealului.

Are tăria, foarte respectabilă în aceleași vremi, să înfrunte îngâmfarea celor trei națiuni privilegiate și să pretindă, și pentru neamul său, recunoașterea oficială de națiune.

În cea dintâi ședință a dietei ardelenice care se prezintă tinărul arhieru, groful și baronii fuduli au pus la cale să-l pregătească o primire vicleană, care să-l umilească și să-l descurajeze. Un Bethlen sau un Bánffy oarecare, întâmpinând la ușă pe proaspătul baron care, întâmpinând la ușă pe proaspătul baron și dignitar valah, îl aruncă, zimbînd batjocător, întrebarea:

— Ce cauți, Saule, în ocoalele noastre?

Vlădica valah înalță fruntea lată și, înaintând fără teamă spre mijlocul dietei, rostește răspunsul în auzul tuturor:

— Caat măgarul pierduți al tatălui meu!

Dieta Transilvaniei se tulbură ca o mare și izbucnește în furtuni și magății înfuriați se a-

vântă să arunce pe fereastră pe îndrăznețul popă valah. I-a oprit însă privirea de biruitoare liniște a minunatului vlădică. Pe fruntea lui strălucea în acelea clipe, semeția de oșel a legionarilor romani dela Tîbra, cari au stăpînit odinioară hoardele barbare ale lumii vechi.

Luptele lui Inochentie Micu au pus atunci temelile programului național românesc, ale cărui fire de neșovăitoare bărbăție și curaj, s'au prelungit până în zilele noastre de glorie și izbîndă veșnică.

Marele arhieru a știut în aceeași vreme să țină strîns legate de sine inimile poporului său, care îl iubia cu o dragoste nemăpomenită. Protopopii și preoții îl ascultă cu încredere neșarmurită. Și ajunge un singur cuvînt al arhierului, în săborul dela 26 Ianuar 1738, ca preoții și protopopii cei necăjiți ai lobașilor din Ardeal, să voteze darea culturală de 25,000 floreni, cu cari să se poată începe zidirea mănăstirii și a catedralei din Blaj. Sfîntă hotărîre! Căci este cea dintâi licărire făptuitoare a dorului de leșire din bezna întunecului de veacuri! Deatunci înainte, poporul românesc începe să-și vină în fire, începe să se simtă ceva în țara Ardealului, și merge, în necurmată înălțare, tot mai spre soare, mai spre lumină.

Clădirile așezămintelor naționale din Blaj încep să se ridice chiar sub ochii celui ce le-a visat și plănuit. Păcat, că o soartă nefăcătoare l-a lipsit de fericirea de-a le vedea și isprăvite. Neobositul arhieru, prin luptele

și veșnicile sale instanții la cel mari, a ajuns un ghimpe dureros în ochii poporului unguresc. Se pornește un șir nesfârșit și apăsător de intrigi ascunse, de minciuni și de ponegriri, cari scot din mijlocul poporului său pe eroicul păstor.

El este chemat la Viena, la curtea împărătească. Și nu mai poate reveni niciodată pe platurile atât de dragi inimii sale. Măcar, Doamne, cu cât dor îl doresc preoții, protopopii și credincioșii bisericuțelor de lemn, din văle și munții Ardealului...! Puterea ticăloasă și ura rămân biruitoare.

Arhierul Micu-Clain începe, în ziua de 9 Decembrie 1744, un exil plin de suferințe, fără să aibă, uneori, nici biata pâine de toate zilele, încît e silit să-și vîndă chiar și po-doabele și crucea de aur a rangului său, ca să-și ducă traiul chinuit, lângă bisericuța „Madonna del Pascolo” din Roma. Trudnica sa viață se prelungeste, în lipsuri și grele oftări după scumpul său Ardeal, mai mult ca douăzeci de ani, timp, în care poporul îl cere zadarnic, în înălțate petiții, la Viena și la Roma.

În sfârșit se milostivi Dumnezeu de robul său și a curmat o viață chinuită, chemînd la sine pe acela, care n'a putut dobîndi nici măcar un locșor de îngropare în pământul părinților săi...! După o boală de trei luni, bătrînul și chinuitul arhieru își dăte obștescul sfârșit în ziua de 23 Septembrie 1768, în pâl-părrile jalnice ale unei sărmane lumini de ceară, pe care o ținea nepotul său, Ioan Micu.

Reținut de lucrările sfârșitului de an școlar, cu sufletul sunt alături de cei care sărbătoresc astăzi două veacuri de muncă a Blajului pentru ridicarea neamului. Urez așezămintelor culturale ale Blajului prosperitate continuă în folosul și pentru întregirea culturală a neamului românesc. — *Ioan Bratu*, directorul învățăm. secundar.

Aderăm din inimă la întărirea solidarității creștinești românești de prietenie Blajului la serbarea bicentenară — *Nicolae Boros*, protopop.

Regretând că împrejurările nu-mi îngăduie să particip efectiv la sărbătorirea de astăzi, voi fi totuși alături de înalt Prea Sfinția Voastră în convingerea că Blajul reprezintă nu numai un factor al redșteptării naționale și culturale, dar și centrul care continuă să afirme cu aceeași vigoare consolidarea neamului românesc. — *Dr. Ilie C. Purcariu*, Director general în Ministerul Educației naționale.

Participăm cu însuflețire la comemorarea celor două veacuri dela întemeierea Blajului cultural și istoric, dorindu-i să fie și în viitor far de lumină spirituală și națională pus în slujba marilor destine ale României. — *Stelian Popescu*.

Impiedecat în ultimul moment de a putea fi prezent, suntem cu sufletul la Blaj, cu dovința ca și pe viitor Blajul să fie stânca invincibilă a naționalismului și moralității creștinești. — *Livia și Romul Boilă*.

Realizări impunătoare. Reuniunea „Sf. Maria” a Femeilor Române Unite din Cluj și-a sărbătorit de curând prezidența, pe dna *Livia Dr. Boilă*, din prilejul împlinirii alor 15 ani de activitate prezidențială în fruntea acestei reuniuni. Sărbătorirea s'a făcut în cadrele adunării generale din acest an și în chip de surpriză, fără să figureze la ordinea zilei. Cuvinte omagiale au rostit: d. Dr. Alex. Borza, prof. univ.; dna prof. Dr. Borza; dna Livia Dr. Deciu, păr. Agârbiceanu și dna Sofia Metes. Mai grăitoare decât orice cuvinte sunt însă cifrele daniilor făcute în răstimp de 15 ani de reuniune condusă de dna Livia Dr. Boilă și cari cifre, cetite de d. prof. P. Simu, arată suma de 3.700.000 Lei și se repartizează pe cum urmează.

1. Cu îngrijirea și înzestrarea bisericii „Bob” Lei 386.976 — 2. Idem Bis. „Schimbarea la față” 438.256 — 3. Pentru iconostasul din Bis. „Schimbarea la față” 286.635. — 4. Pentru biserica „Calvaria” din Cluj-Mănăștur 428.700. — 5. Idem

— „Intru aceea zi, când au murit la Roma episcopul Clain, au căzut în polata dela Blaj, la pământ, icoana episcopului Clain, fiind de față episcopul de atunci Atanasie Rednic. Icoana aceasta de nimenia mișcată au căzut cu fața în sus, cu picioarele înalte, cu capul către usc, cum este obiceiul a duce mortal; pentru aceea unii ziceau, cumcă acest semn s'a făcut, pentruca să se arete, că atunci a murit episcopul cel adevărat” — scrie celalalt nepot al său, ieromonahul Samoil Micu, istoricul, în cronică sa bisericească.

De atunci, Vlădica Inochentie, urzitorul Blajului românesc și al așezămintelor sale naționale, odihnește mântuit de griji și de hărțurile dușmănoase într-o săracăciosă criptă călugărească, sub florile ce-l aștern, cu recunoștință, peregrinul pioși, la Roma, în cetatea de obârșie a neamului nostru.

Vântul, cu nori grei de lacrimi dela Apus, mai aduce și acum, și va aduce, în veci de vecl, suspinările de dor după Ardeal ale martirului nostru național, îngropat departe de țara sa scumpă și dragă, pentru care a suferit atâta..!

înzestrări 7.791. — 6. Pentru biserica din Cordoș, Dâmbul rotund și Iris-Cluj 53.200. — 7. Pentru premii școlare de toate categoriile 78.208. — 8. Pentru ajutoare în bani bolnavilor, săracilor, văduvelor, orfanilor, elevilor, studenților și mulțor funcționari 695.505. — 9. „Pomul de Crăciun” al săracilor din Cluj 180.889. — 10. Pentru taxe de membră, cotizații, contribuțiuni, ajutoare mai multor biserici și instituții caritative, naționale și culturale 280.774. — 11. Căminul de zi „Sf. Maria” din Iris-Cluj, instituție întemeiată de Reuniunea numai către sfârșitul anului 1935, Lei 254.993. — 12. Cheltuieli cu obiectele loteriei, tombolelor (un tractor, un automobil, covoare persiane, mașină de cusut, tablouri etc.) 573.052.

Graiul cifrelor e elocvent prin sine însuși și e de prisos orice comentariu.

Vlădicul mucenic

— Cuvânt rostit în Palatul Cultural —

de **Dr. Alex. Nicolescu**
arhiepiscop și mitropolit

Blaj, cuvânt magic, la auzul căruia tremurau de groază stăpânitorii noștri de ieri! Blaj, la auzul căruia sufletul Românilor de ieri se înduioșă și cel de azi se umple de emoție sfântă!

Pentru dușmanii neamului cuib temut de valahi, de unde se propaga evanghelia naționalismului celui mai curat și intransigent, unde răsuna trâmbița de argint a redșteptării unui neam din somnul cel de moarte și unde se făureau armele luptelor aprige pentru eliberarea unui neam din robia milenară în arsenalul științelor istorice, cari aci își aflaseră mântuitorii cei mai dibaci, ucenicii cei mai experți. Iar pentru fiii neamului de pretutindeni: Cetatea sus pe munte pusă, spre care căutau cu dor toate sufletele însetate de lumină și alergau peregrinii dornici de a scăpa de miazmele văilor unde își irosia viața un neam vrednic de o soartă mai bună, alergau, zic, fiii Romei îndemnându-se cu cuvintele: „Veniți să ne suim în acest munte al Domnului,...” căci din acest Sion al Blajului ne va ieși Legea, din acest Ierusalim Cuvântul neamului”. — (Isaia 2, 3.)

Ce fericit gând a avut marele Inocențiu Micu Clain să-și mute, înainte de asta cu 200 de ani, reședința episcopescă dela Făgăraș la Blaj. Nici el, profetul neamului nostru de pe acelea vremuri, nu putea bănuși imensa importanță viitoare a Blajului în istoria neamului nostru. Ci aceasta este soarta lucrurilor și a persoanelor în împărăția lui Dumnezeu. „Și tu Bethleeme, casa Efratului, mic ești a fi între miile Iudei, că dintru tine va ieși mie, ca să fie povățuitoriu lui Israil și ieșirile lui dintru început din zilele veacului” (Michea 5, 2). Așa și Blajul, mic a fost între orașele și cetățile falnice cari împânzeau țările locuite de români, orașe în cea mai mare parte ocupate de streini de neamul nostru, de dușmani aprigi ai lui, dar iată din el ieșit-au povățuitorii lui Israil, adevărații șefii mișcării noastre naționale, a căror ieșire fost-a și ea dintru început, din zilele veacului, hotărâtă va să zică din veac prin veșnice și neschimbate decrete dumnezeiești.

Pe cum avalanșele în munții înzăpezii încep din șielnice mici grăunțe de nea, puse în mișcare de suflarea aerului, cărora li-se alătură în drum milioane, miliarde de alte grăunțe, cari, rostogolite în vale, produc pe urma lor prăpăd și jale, tot astfel, în altă ordine de idei, avalanșa pornită de pe culmile Blajului distrus-a așezările de veacuri ale dușmanilor noștri, înmormântând tocmai pe cei ce ne juraseră pieirea.

Celce a pornit această avalanșă, doamnelor și domnilor, a fost nemuritorul Inocențiu Micu

Clain, fondatorul Blajului, acum-s 200 de ani. El a răscolit masele românismului, el a răscolit valurile neamului prin puternica-i suflare de vifor stărnită de focul său sacru de neam.

Epice au fost luptele lui duse pentru neam. Nenumărate sunt cererile lui înaintate fie împăratului Carol VI, fie împărătesei Maria Teresia, pentru națiunea sa. Unsprezece ani a fost încontinuu martirizat și batjocorit ca membru al dietei Transilvane din partea celor ce se îmbuibau în drepturi și privilegii și căutau cu dispreț la clerul și poporul român aservit, zice istoricul nostru Bunea. El se subscria în cererile lui îndreptate dietei: „I. Băro Klein suo ac totius nationis per Transilvaniam valachicæ nomine”. Staturile strigau însă că nu recunosc națiune valahă ci numai valahi sau plebe valahă. Asta la 28 Septemvrie 1737 și 4 Octomvrie același an. Trebuia să-și audă vorbe de hulă la adresa peoților români, că el sunt în Stat ceace sunt molile în haine. Aceasta în dieta din Noemvrie 1737, în care se impuneau tocmai Clerului român sarcini grele pentru răboalele monarhiei. Trebuia să înfiripe cu staturile transilvane dialoguri ca acestea: „Românii sunt niște pribegi (ziceau staturile). — Nu pot fi altfel, deoarece sunt apăsați până la sânge, replica episcopului. — Sunt numai țărani și iobagi, ziceau iarăși staturile. Nu este adevărat, răspundea Inochentie Micu, căci acestor oameni, afară de piele, nu li-se lasă nimic din ce să se hrănească. Sunt leneși, ziceau staturile. Dar numai Românii vă lucră ocnele, băile de fier și de aur, iar unora li-se trage și pielea de pe ei”. Așa că clerul și poporul român într-o suplică adresată împărătesei Maria Teresia în 19 Iunie 1744 a trebuit să spună despre episcop memorabilele cuvinte: „Că în contra lui toți sunt, iar el în numele Clerului și națiunii este singur în contra tuturor, așa încât n'ar fi nici o mirare, dacă el pentru feliuritele asupririi și prigoniri și-ar pierde mintea”.

Sensul adânc al luptei episcopului era să dobândească pe seama neamului său admiterea între staturile și ordinile țării, așa cum o prevedea a doua diplomă leopoldină, diplomă pe care dușmanii noștri o ascundeau și făceau pierdută și se făceau a uita de ea și cererile vienezelor. În această țintă principală episcopul nu avu succesul scontat, căci toate cererile lui erau retrimise staturilor ardeleni din partea Curții din Viena, încât episcopul fu silit să scrie plin de amărăciune împărătesei, în ziua de 25 Noemvrie 1743: „Să se îndure a scoate din jugul despotic și a mângăia acest cler și această națiune română unită prin o hotărâre părintească; căci dacă voi fi relegat iarăși la staturile transilvane, adevărat la adversarii noștri, fără a fi isprăvit nimica, nu îmi rămâne altă mângăiere, decât ca această cauză din seamă afară asuprită de adversarii noștri prin tot felul de informațiuni născocite, viclene și sinistre, să o apelez cu toți ai miei la Dumnezeu cel viu”.

A avut dreptate episcopul să apeleze la Dumnezeu cel viu. Dușmanii lui i-au pregătit, ce-i drept, căderea încât a trebuit, citat fiind, să se prezinte la Viena spre a se purifica de acuze grave, să se refugieze la Roma unde a și murit la 23 Septemvrie 1768 la vârsta de 78 de ani. Dar cauza pentru care a luptat i-a dus-o mai departe ceilalți episcopi, stegari ai cauzei sfinte naționale și toți bărbații mari pe cari i-a avut Blajul și pe cari i-a risipit cu generozitate pe întreaga întindere a românismului. Roadele activității lor, care își are obârșia în izvorul nesecat de energie a nemuritorului episcop, le vedem cu toții sub ochii noștri. Întregirea noastră națională este urmarea logică a luptelor duse de Inocențiu Micu Clain și de toată pleiada însuflețită a bărbaților cari au duc-

Știri mărunte

Pelerinaj român în Franța. Pe zilele 26 Iulie — 17 August c., se organizează, cu binecuvântarea I. P. S. Dr. Valeriu Tr. Frențiu al Orăzii, un pelerinaj românesc la cele mai însemnate monumente istorice și religioase din Franța. Așa, după 2 zile petrecute la Milano și Certosa di Pavia, se fac opriri la Lyon, Ars, Paray le Monial, Nevers, Paris (5 zile), Lisieux, Versailles-Trianon, Lourdes, Toulouse, Avignon, Marsilia, Coasta de Azur, apoi peste Venezia (2 zile) și Postumia la Jimbolia plecării din țară. Prețul de participare: tren cl. III: 20.700 Lei; tren cl. II: 24.300 Lei; în care preț se cuprind: întreținere, bacșisuri, hamalacuri, vize, etc. Inscriserile se fac la Episcopia Unită din Oradea, pentru Ardeal și la Cit (Bacurești, calea Victoriei 53), pentru Vechiul Regat.

Cuvântul Papii ascultat la Polul nordic. Ziarul parisian *La Croix* (15. 5. 37) e informat că în 24 Decembrie 1936, dimineața, pela 5 ore, vre-o 50 Eschimoși ascultau, la Repulse Bay, cuvântul rostit la Radio de Sf. Părinte. Misionarii au tradus numai decât principalele idei ale cuvântului pontifical. Binecuvântarea papală, dela sfârșit, au primit-o cu toții în genunchi. Acesta e primul caz când creștinii dela Polul Nordic au auzit graiul »marelui șef al rugăciunii«, cum îi zic Eschimoșii Papei dela Roma, pentru a cărui sănătate, mai ales de atunci încolo, se roagă și ei zilnic cu căldură.

Bucurie sfântă la Negraia. Urmand unei tradiții mai vechi, păr. Iulian Făgărășanu din Pătrângenii de lângă Zlatna s'a îngrijit ca și anul acesta, a doua zi de Rusalii, hramul bisericii sale să fie prăznuit în chip deosebit. Spre acest scop biserica noastră din poiana de pe delușorul »Negraia« de lângă sat a îmbrăcat haină de sărbătoare. Sf. liturghie a slujit-o păr. Dumitru Neda, redactorul nostru, încunjurat de frații întru Domnul: Iosif Bogdan din Zlatna, Oprea din Feneș, Cosma din Vidrașău și Făgărășanu din Pătrângenii. Deși de dimineață ziua s'a arătat neprietenoasă, lumea din loc și din satele învecinate a alergat cu drag la »Negraia«, ascultând cuvântul Domnului rostit de păr. Neda și participând la bucuria sfântă alor noștri.

Dani pentru lăcașul Domnului. Au dăruit pentru biserica gr. cat. din *Data* următorii: Dș. Maria Golea din Ploești, o iconă mare cu P. F. Maria; o cruce pe masa altarului; patru fețe de masă pe sf. altar; 3 fețe de masă pe stranele de închinat; ștergere și tablete, în valoare de 14.000 Lei, adecă patrusprezece mii de lei; Of. paroh. gr. cat. Gurghiu 145 Lei; Of. paroh. gr. cat. Bucium (Făgărăș) 100 Lei; Teodor Cădea, preot Biczul-Ardelean 91 Lei și Of. paroh. gr. cat. Bărdești (jud. Mureș) 50 Lei. Tuturor curatoratul bisericesc, în frunte cu preotul local Nicolae Băcel, le aduce și pe această cale cele mai călduroase mulțumiri.

Locale. Marția viitoare, de praznicul ss. apostoli Petru și Pavel, va predica în catedrală păr. *Liviu Chinezu*, prof. la Școala Normală de băceți.

— Vineri, 17 Iunie, s'a închis sărbătorește școala superioară fărâneasă pentru fete, organizată de către despărțământul Blaj al »Astrei«, sub priceputa conducere a președintelui ei, d. *Alexandru Lupeanu-Melin*. Școala a avut 25 eleve, fete fruntașe din comunele despărțământului, cari o lună încheiată s'au străduit aci, sub iscusită îndrumare, să-și întregescă cunoștințele și să se desăvârșescă în purtarea rosturilor unei bune gospodării țărănești. Frumosul festival, dat la încheierea cursurilor, arată rezultatele de netăgăduit pe care le-a atins școala. Cece-

la manevre, însă o boală de inimă l-au făcut să se scuze. El a asistat, în schimb, la marea defilare a rezerviștilor și studenților. Cu ocaziunea acestei defilări, sosiră un mare număr de călători din toate părțile țării. Terțialele franciscane ale sfântului Gheorghe dela Thuine (Germania) primiră într-o singură zi în școala lor 2.200 fete. Ospitalitatea lor le-a procurat un articol elogios în *Tokyo Nichi-Nichi*. Autoritățile locale au exprimat satisfacția lor vie pentru primirea și îngrijirea dată acestor oaspeți de o zi. Munca imensă ce o pretindea sosirea unui așa mare număr de călători a fost deci în oarecare măsură recompensată prin posibilitatea oferită misionarilor de a-și face cunoscute operele lor. (sb.)

A fi bătrân. Sub acest titlu scrie d. *N. Iorga* în »Neamul Rdmănesc« ceea ce urmează:

„Cum se face atâta filosofie „mioritică“, „majoră“ și „minoră“, crezând că în felul acesta are orice tânăr talentele lumii în mână, puțină filosofie în jurul noțiunii de bătrân, ajunsă de ocară, nu poate fi cu totul fără folos.

Ființa omenească, osândită a trăi în margini înguste, culege necontentit învățăturile pe care le dă natura și societatea. Culege aceste învățături care se plătesc cu muncă și cu multă durere, dar nu le păstrează așa. Adu-nate încetul cu încetul de-alungul anilor, ele trebuie să se contopească într-o sinteză de cugutare, care e unul din lucrurile cele mai grele și care nu se poate grăbi. Dar atâta încă nu ajunge: această sinteză trebuie să se prefacă într-o forță activă pentru binele unei epoci. Și, în sfârșit, această forță activă trebuie disciplinată și ținută la îndemână așa încât să poată fi întrebuințată oricând.

Acela care a trecut prin toate aceste faze și folosește nației prin rezultatul desfășurării lor, acela e o valoare națională.

Valoare națională pe care n'o poate tăgădui niciun om inteligent și n'o poate lăsa la o parte niciun om cu socoteală.

Afară de tezaurul intrupat în ei, se poate cere omului de o înaltă vârstă numai un lucru: a nu socoti niciodată că opera de adunare, de prelucrare, de prefacere în putere luptătoare e terminată, ci de a integra într'însa tot ce poate da vremea ce se strecoară.

Atâta timp cât un spirit treaz păzește această comoară, cuvântul de bătrân e o insultă pe care a o respinge e un drept.

Rândurile de mai sus sunt dintre acelea asupra cărora nu se poate medita îndeajuns îndeosebi în vremile acestea când se crede că tinerețea anilor îndritulește prin ea însăși intruderea la cele mai înalte locuri de cârmă, chiar și cu îmbrâncirea celor decretați bătrâni.

Aviz. Organizația Asociației preoțești „Sf. Nichita al Remesianei“ își va ține exercițiile spirituale anuale în zilele 5—9 Iulie c. Toți membrii se vor prezenta la Seminarul Academiei teologice de aici luni, în cinci Iulie, la ora șase seara. Afară de membri mai poate lua parte orice preot celib. ori văduv, dornic de a face exerciții spirituale. — *Comitetul*.

Convocare. Venerații Preoți ai Provinciei mitropolitane, în a căror parohie funcționează vreun învățător *absolvent al Școlii Normale din Blaj* din una din ultimele cinci serii (1932—1936), sunt rugați să binevoiască a-l informa că în zilele 14—18 Iulie c. se va ține un curs de *exerciții spirituale* anume pentru învățători, la Școala Normală de aci, indemnându-i să participe. — Dacă și alții ar dori, pot lua parte și aceia. (Pr. *Liviu Chinezu*).

Aviz. În *Așezământul de ocrotire pentru surdo-muți* al statului din Cluj se primesc fetițe surdo-mute între 8—11 ani, educabile și coresponsabile ca fizic și intelect pentru învățământ. Cererile timbrate, însoțite de actul de naștere și certificatul medical se vor înainta Direcțiunii Așezământului până la 15 Iunie a. c.

mai departe steagul imaculat desfășurat cu atâta curaj de acest mucenic al neamului.

Voi toți, cari ați alergat la această serbare frumoasă a bicentenarului Blajului, în frunte cu reprezentantul Majestății Sale, scumpului nostru Saveran, căruia îi suntem extrem de îndatorați pentru felul delicat cum a știut să participe la această serbare familiară și cu membrii Guvernului cari ne-au onorat cu prezența lor, recunoașteți astăzi meritele nemuritorului episcop și îi dați satisfacția postumă pe care înzadar a căutat-o în viața-i sbuciumată pământească. De acolo, din lumea fericitorilor, el astăzi desigur vă binecuvântă pe voi pe toți și vă șoptește tuturor să vă inspirați și voi din pilda lui, oricâteori este vorba de cauzele sfinte ale neamului vostru.

Pentru mărirea lui Dumnezeu. Muncește frumos și cu spor »Reuniunea Sf. Maria« din Potana (Turda).

S'a înființat abia în 1934. A împlinit totuși fapte însemnate. Paraclis, mărturisiri și cuminecări lunare, în domeniul spiritual. Ajutorarea copiilor săraci cu haine, premii, pom de crăciun; în cel caritativ. Prima ei grijă rămâne totuși înfrumșetarea bisericii. Se îngrijește, regulat, de împodobirea ei. A cumpărat prapori (5000 Lei). Are și un mic fond (13.000) pentru plănuita renovare a casei Domnului. Îngrijește noul parc din fața bisericii. — Drapelul reuniunii — sfințit în cadre de mare sărbătoare prin Păr. prof. Dr. V. Cerghizan, preotul local Z. Ștefu și lectorul N. Pepene — a costat nu mai puțin de 5.900 lei. Pe lângă asta, Reuniunea nu-și uită nici o altă datorie esențială: grija de cei mici. S'a îngrijit să se transforme în sărbătoare mare prima împărțire a copiilor din parohie, bine pregătiți pentru acest act sfânt de către păr. Ștefu. Fiecărui i-s'a dat, ca amintire, câte o iconiță și cărți de rugăciuni. S'a făcut și o fotografie în grup, pe care deasemenea au primit-o toți mititeii credincioși. — Trebuie pomenit aci și un alt lucru îmbucurător: atunci când în atâtea părți se uită cântarea bisericească și din strană răsună doar un glas mormăit de cantor, aici a cântat, la impresionanta liturghie, corul copiilor din clasele mai înalte ale școlii, sub conducerea dlui inv. Ion Marcu.

Toate aceste înfăptuiri au fost cu puțință numai grație zelului cu care este condusă Reuniunea, de către comitetul în fruntea căruia stau doamnele Aurelia Petricaș, prez., Elena Neagu vpreș. și inv. Eugenia Pepene, secretară, precum și armoniei desăvârșite din sânul ei. Poate fi mulțumit de așa rezultate păr. Ștefu, care îndrumăază cu multă înțelepciune activitatea asociației. (Coresp).

Relații cordiale între autoritățile japoneze și un episcop misionar. Câteva săptămâni înainte de manevrele imperiale dela Hokkiado, autoritățile locale au rugat pe Exc. Sa Mgr. Kinold, O. F. M., vicar apostolic din Sapporo, de a le trimite informații asupra întemeierii posturilor misionare, a spitalelor și a școlilor catolice, și câteva detalii asupra venirii sale la misiune. La câteva zile după aceea, invitația trimisă episcopului misionar și superiorului orfelinatului din Hiroshima, condus de Franciscanele Misionare ale Mariei, la banchețul prezidat de însuși Mikado-ul, dă de înțeles că autoritățile recunosc și apreciază opera misionarilor.

De altmintrelea numeroase autorități au vizitat în repeșite rânduri orfelinatul. Sănătatea bună a copiilor, munca agricolă ce ei o desfășoară, fac o excelentă impresie vizitatorilor cari nu șovăiesc să o spună că ei consideră orfelinatul ca un model în felul său.

Mgr. Kinold a primit deasemeni o invitație

dovedește, deoparte, utilitatea acestei inițiative culturale a »Astrei«, de altă parte laudă zelul și priceperea profesorilor cari, fără nici o remunerație, s'au ostenit în această muncă foloșitoare.

Cârciumi și... biserici. Duminica trecută a fost »ziua temperanței«. (Un fel de încheiere festivă la »săptămâna vinului«). S'a ținut, cu acest prilej, congresul »Ligii Temperanței«, asociație despre rosturile căreia a mai fost vorba în »Unirea«. În cuvântul ocazional al președintelui, d. Dr. D. Creangă, găsim, între altele, și câteva cifre deosebit de grăitoare. România are, adică, 52.000 cârciumi, la 15.120 școli și 136221 — Adică tot 4 case de-ale diavolului față de 1 a lui Dumnezeu! Și ne mai mirăm de nivelul »moral« al țării!

„A treia credință“. Ca să fie deplin fericit și ca să ajungă stăpânul lumii, neamțul lui Hitler mai are doar un pas de făcut. Unul mititel, mititel. Să-și creeze o nouă credință. Una »echt« germană. Una țesută din barba lui Wotan și încălzită cu foc din Walhalla. — Dar par'că-i un făcut! Nu merge de loc. Führerul face zi de zi minuni extraordinare. Face benzină din urzici și cauciuc din soia românească. Din Hristos a făcut arian. Până aici a ajuns. Atâta însă nu era destul. Trebuia o religie cu totul nouă. Germană în toate fibrele ei. S'a pornit, deci, faimoasa »deutsche Glaubensbewegung«. Conte Reventlow și profesorul protestant Wilhelm Hauer se găseau în fruntea ei. Dar vai, elanul lor s'a frânt foarte curând. Primul fondator s'a lepădat de noua acțiune încă anul trecut. I-a urmat și profesorul Hauer, pe același drum. De ce? I-a spus-o profesorului norvegian de istoria religiilor Kristjan Schjeldrup, care le-a publicat în ziarul »Tidens Tegn«. S'a despărțit de mișcare — spune Hauer — fiindcă aderenții s'au depărtat tot mai mult de baza religioasă originală, pe care el voia s'o păstreze și în noua »credință«. Intre altele, el a dorit, neapărat, spiritul de toleranță religioasă, și mai presus de toate, cel mai mare respect pentru persoana lui Isus Hristos. »În câteva cuvinte — încheie el — eu voiam ca mișcarea să fie leală; ei însă n'au voit să mă asculte, iar eu a trebuit să plec« — Amară pâine și asta, a întemeietorilor de religii!

Ca să poată fi recunoscuți. Trei preoți ortodocși: I. Smirnov, O. Skvorzov și N. I. Chkevitsch au isbit să evadeze dintr'un câmp de concentrare dela frontiera finlandeză, unde fuseseră deținuți. Au fost prinși însă toți trei de bolșevici. Și pentru a fi recunoscuți la un caz de nouă tentativă de evadare, călăii în mâna cărora se află, după cum scrie »Osservatore Romano« (19. 6. 37) le-au ciuruit palmele cu câte un glonț de revolver.

S'a sfârșit bine un început rău. Mișcarea Ku-Klux-Klan pornită în Statele Unite împotriva catolicilor emigranților și negrilor, cu atâtea crime răsunătoare la dosar, s'a încheiat. Ultima ei »acțiune« de proporții mai mari au fost tulburările de stradă și bătăile aranjate la Chicago, în 1926, ca să împiedece ținerea congresului euharistic internațional. Acum însă s'a sfârșit cu ea și, după o știre recentă, nu de mult s'a vândut palatul marelui măestru al organizației — unul din cele mai splendide palate din Atlanta — ajungând prin cumpărare, în mâinile catolicilor, cari vor face din el biserică.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“

Mitropolia Română unită — Blaj

Nr. 4358—1937.

Anunț

În publicația catedrelor vacante dela școlile secundare române unite din Blaj, apărute în ziarul »Unirea« No. 25 din 19 Iunie 1937, se adaugă catedra No. 6, Istorie, dela Școala Normală de învățători.

Blaj, la 21 Iunie 1937.

Dr. Alexandru Nicolescu
Arhiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia
și Făgăraș

Aviz

Comandați orice obiecte bisericesti pela cel mai vestit **Magazin** de odore bisericesti: Clopote de orice mărime, din cel mai bun material, cu garanție pe mai mulți ani; Candelabre de bronz; Cruci argintate, toate fabricație proprie Odăjdii sfinte, cu prețurile celea mai solide, dela 3200-4000-4500-5000 Lei, un rând complet; Potire; Cădelnițe; Prapori din postav și mătasă, dela 1200 Lei în sus.

Vasile Hoza

9-? Sibiu, Piața Principele Carol Nr. 6

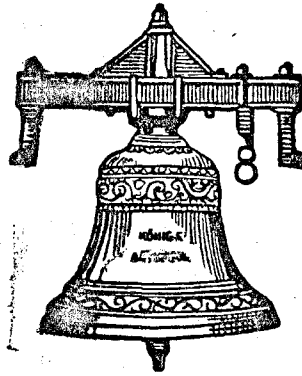
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invențiile propriie licențiate

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foșt

SOHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

CARTE NOUĂ DESPRE BLAJ

În ziua de 24 Iunie, când vin la întâlnire toți școlarii Blajului așători în viață, apare cartea cea mai nouă, intitulată:

EVOCĂRI

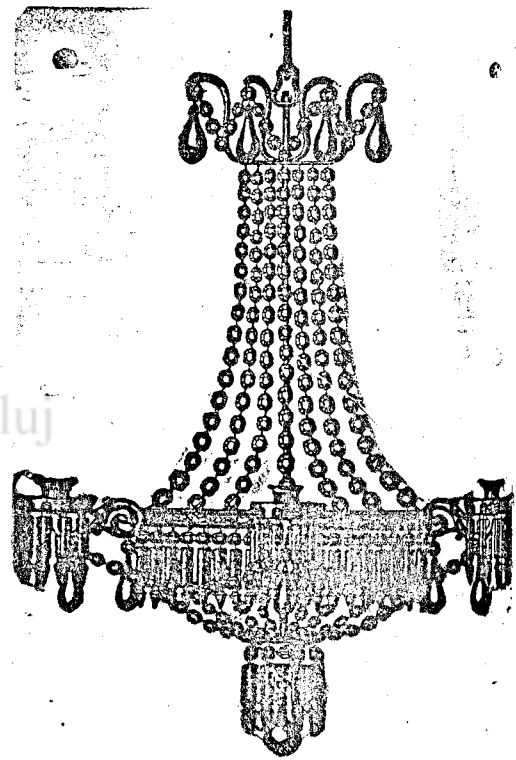
Cu icoane vechi și nouă din viața Blajului

de
ALEX. LUPEANU-MELIN

TIPOGRAFIA SEMINARULUI

Se tipărește numai în 1500 exemplare. Doritorii de-a o avea se pot prenota de pe acum la Librăria Seminarului din Blaj, sau la autor. Prețul 80 Lei.

Comandați Policandre

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela sate.

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru altar, toate mărimile cu 1—3 brațe, **cruci de perete** și cu talpă din lemn metal, nichel și argintate oricărui mărime; **Berețe** din Klott pt. preoți și **Brăe**, (singulum) pt. teologi, preoți și protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potire, Ciborium, Cădelnițe, Chivoturi** aurite și argintate.

Mare depozit de **Ornate** și **Prapori** gata, în diferite culori, cu prețuri reduse. **Icoane** de hârtie și picturi. Tot soiul de rechizite, imprimare, **Gărți** de rugăciuni și bisericesti, **medalioane, rozare**, și steaguri pentru Reuniunile Mariane. **Teatru** și **Monoloage** populare și școlare.

Cereți catalogul detaliat și ilustrat.